

Årsstatus 2007, Kemikalieinspektionen

Fokusområder 2007

Kemikalieinspektionen og Kemikaliehandlingsplanen i 2007

I 2007 har Kemikalieinspektionen i medfør af Kemikaliehandlingsplanen igangsat 5 kontrolkampagner ud over de otte planlagte. I perioden 2005 til 2007 var der 16 regelændringer indenfor Kemikalieinspektionens tilsynsområde, 9 af dem medførte ændret eller helt ny regulering af forskellige stoffer. Tre af disse nye regler er blevet kontrolleret i 2007 RoHS-bekendtgørelsen fra 2006, VOC-bekendtgørelsen fra 2006 og ftalatbekendtgørelsen (legetøj) der trådte i kraft i 2007. Der er gennemført 224 kontrolanalyser på indholdsstoffer i produkter. Der er udarbejdet en undersøgelse af bødeniveauer på kemikalieområdet for perioden 2000-2007.

REACH

Det europæiske Kemikalieagentur, ECHA, blev etableret i Helsinki i sommeren 2007. I november 2007 blev et netværk for informationsudveksling om håndhævelsesaktiviteter under REACH kaldet FORUM etableret med repræsentanter fra hvert medlemsland. Funktionslederen i Kemikalieinspektionen er Danmarks repræsentant i FORUM.

Det er vigtigt, at tilsynsmyndighederne på et tidligt tidspunkt får et overblik over de tilsynsopgaver, der kommer i medfør af REACH. Kemikalieinspektionen har derfor udført en kortlægning af tilsynsopgaver i medfør af REACH, og på baggrund af denne udarbejdet første udkast til en kontrolplan for REACH.

Derudover har Kemikalieinspektionen deltaget i et EU-projekt sammen med Sverige, Holland og Irland, finansieret af Nordisk Ministerråd og Holland, som forberedelse på kontrollen med REACH, hvor der blandt andet blev udarbejdet et forslag til forretningsorden for FORUM. Projektet bliver afrapporteret både til FORUM og Kommissionen og vil blive offentliggjort på Nordisk Ministerråds hjemmeside i løbet af 2008.

CLEEN

Kemikalieinspektionen har i 2007 påtaget sig lederskabet af et EuroBiocid-projekt i regi af det frivillige europæiske tilsynsnetværk CLEEN. Projektets formål er at sikre sig at håndhævelsen af Biociddirektivet og kontrollen af de 23 produkttyper, som er omfattet af Direktivet, udføres ens i de deltagende lande. Projektet supporteres af Holland, Tyskland, Sveits, Frankrig og Spanien. I alt 14 CLEEN-medlemslande har givet tilsagn om deltagelse i det fælleseuropæiske projekt.

Nordisk projekt

Som fælles nordisk projekt er der i 2007 kontrolleret klassificering og mærkning af bilplejeprodukter. Danmark har været projektleder på projektet, som vil blive offentliggjort på nordisk ministerråds hjemmeside i løbet af foråret 2008.

Projektet har vist at der i branchen er kendskab til reglerne om klassificering og mærkning, men at reglerne om mærkning i forhold til forordningen om vaske- og rengøringsmidler 648/2004/EG ikke har været tolket ens af virksomhederne og myndighederne.

RoHS 2007

I 2007 blev der startet et fælles nordisk kontrolprojekt, hvor elektriske og elektroniske apparater undersøges for de stoffer, som er forbudt i RoHS bekendtgørelsen – bly, cadmium, kviksølv, hexavalent chrom samt visse bromerede flammehæmmere. Projektet forventes afsluttet i løbet af 2008.

PEMSAC

Kemikalieinspektionen deltager i det europæiske samarbejde mellem overvågningsmyndigheder på kosmetikområdet PEMSAC (Platform of European Market Surveillance Authorities in Cosmetics).

Information/hjemmeside

Kemikalieinspektionen har i 2007 offentliggjort 13 nyheder på www.mst.dk om Kemikalieinspektionens aktiviteter, primært om kampagner og om fund af ulovlige produkter.

Kampagner 2007

Kemikalieinspektionen har i 2007 igangsat 13 kampagner:

- Tungmetaller i legetøj
www.mst.dk/Kemikalier/Nyheder+kemikalier/Kampagne+mod+bly+i+leget%C3%B8j.htm?
- Ftalater i legetøj
www.mst.dk/Kemikalier/Kontrol+og+tilsyn/Fokusomraader/Undersoegelser/Ftalat+kontrol+2007+Notat.htm?wbc_purpose
- Ftalater i viskelæder
www.mst.dk/Kemikalier/Nyheder+kemikalier/16+viskelaedere+med+ftalater+er+fjernet+fra+butikkerne.htm?wbc_purpose
- Rollespilsudstyr
- Aktivstoffer i bekæmpelsesmidler
- Pesticider på maskinstationer
- Brugere af meget giftige bekæmpelsesmidler
- Biocider – Træbeskyttelsesmidler - CLEEN projekt
- Biocider i detailhandelen
- Elektronikprodukter – nordisk projekt
- Kviksølv i batterier
- Kontrol med VOC
- Hudblegeprodukter www.mst.dk/Kemikalier/Nyheder+kemikalier/2008-01_31_hudblegeprodukter.htm?

De fleste af kampagnerne er omtalt i Miljønyt eller på www.mst.dk under Nyheder.

Derudover er følgende kampagner fra tidligere år afsluttet og afrapporteret i 2007:

- Parallelimporterede bekæmpelsesmidler

- Parfumestoffer i babyplejeprodukter
www.miljonyt.dk/124/Fornuftig+deklaration+på+babyplejeprodukter.htm
- Azofarvestoffer i tekstil og læder
www.mst.dk/Kemikalier/Nyheder+kemikalier/2007_11_23_cleenazofarvestoffer.htm?

Giftkontrol

Tilsynsbesøg

Hvert år tager Kemikalieinspektionen på tilsynsbesøg hos forhandlere der sælger giftige og meget giftige bekæmpelsesmidler. Her er typisk tale om grovvareforretninger og firmaer som bekæmper skadedyr for andre. Endvidere kontrolleres de forhandlere, som har meddelt Miljøstyrelsen at de sælger giftige stoffer og produkter en gros. Det kan f.eks. være forhandlere der sælger værktøj og lignende.

Når Kemikalieinspektionen tilrettelægger tilsynsbesøg bliver der blandt andet lagt vægt på, hvornår de pågældende virksomheder sidst er besøgt, og om der er – eller har været – sager om manglende overholdelse af reglerne. Også de firmaer, der har givet meddelelse til Kemikalieinspektionen om, at de ikke længere forhandler giftige eller meget giftige kemiske stoffer og produkter, får et besøg.

Kemikalieinspektionens kontrollerer først og fremmest:

- At der kun sælges lovlige bekæmpelsesmidler
- At virksomheder, der sælger giftige kemiske stoffer og produkter en gros, har meddelt det til Kemikalieinspektionen.
- At virksomheder, der importerer eller sælger giftige eller meget giftige bekæmpelsesmidler, har tilladelse til det, og at bekæmpelsesmidlerne er godkendte i Danmark.
- At giftige og meget giftige kemiske produkter opbevares lovligt.
- At pligten til at bogføre salg af giftige og meget giftige kemiske produkter overholdes.

I 2007 har Kemikalieinspektionen gennemført 135 besøg i forbindelse med giftkontrollen.

Tabel 1: Antal tilsynsbesøg i forbindelse med giftkontrol, geografisk fordeling 2003-2007

År/landsdel	2007	2006	2005	2004	2003
Fyn	2	3	11	11	37
Jylland	68	58	48	51	85
Sjælland	65	38	60	84	64
I alt	135	99	119	146	186

Håndhævelse ved giftkontrol

Kemikalieinspektionen giver mundtlig indskærpelse om reglerne, hvis der under tilsynsbesøget konstateres mindre overtrædelser. Det kan f.eks. være en indskærpelse om at sætte en gifttrækant/lås på døren eller om, at der ikke må opbevares andet i giftrummet end giftige produkter.

Tabel 2: Mundtlige indskærpelser givet ved tilsynsbesøg i forbindelse med giftkontrol, geografisk fordeling 2003-2007

År/landsdel	2007	2006	2005	2004	2003
Fyn	-	-	-	-	-
Jylland	4	3	2	4	5
Sjælland	1	3	1	3	2
I alt	5	6	3	7	7

Ved knap seks procent af besøgene i 2007 blev der givet indskærpelser. Det svarer til andelen året før og andelen i 2003-2004. Indskærpelserne handlede generelt om opbevaringsreglerne.

Hvis Kemikalieinspektionen under tilsynsbesøget konstaterer grovere overtrædelser bliver der givet skriftlige indskærpelser, påbud eller forbud.

Tabel 3: Skriftlige indskærpelser, påbud og forbud givet ved tilsynsbesøg i forbindelse med giftkontrol, geografisk fordeling 2003-2007

År/landsdel	2007	2006	2005	2004	2003
Fyn	-	-	2	3	10
Jylland	9	8	7	5	21
Sjælland	4	3	5	5	10
I Alt	13	11	14	13	41

Påbuddene i 2007 blev givet på grund af salg af giftige bekæmpelsesmidler uden Miljøstyrelsens tilladelse.

Der blev givet skriftlige indskærpelser og påbud ved 10 procent af besøgene i 2007 mod 11 % i 2006 og 16 % i 2005. Antallet er altså svagt faldende.

Indberetninger

Kemikalieinspektionen modtog i 2007 i alt 106 indberetninger om formodede overtrædelser af kemikalieloven og de ca. 55 bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i kemikalieloven samt forordninger m.v.

Sagsbehandlingen har primært bestået af indhentning og gennemgang af dokumentation for de indberettede produkter, i nogle tilfælde tilsynsbesøg.

Tabel 4: Antal indberetninger 2003-2007

År	Antal indberetninger
2007	106
2006	109
2005	209
2004	227
2003	114

Niveauet er på lidt over 100 indberetninger pr. år, undtagen 2004-2005, hvor Kemikalieinspektionen modtog et højt antal indberetninger om halonanlæg på skibe og om POP-stoffer i fyrværkeri.

Tabel 5: Indberetninger fordelt på områder 2003-2007

Bekendtgørelse/ Antal pr. år	Kosmetik	Klassificering og mærkning	Bekæmpelsesmidler	Gifte*	Ozonlagsnedbrydende stoffer	Andre**	I alt
2007	31	20	16	13	11	15	106
2006	27	18	20	-	31	9	109
2005	25	22	29	-	87	22	209
2004	58	21	38	-	80	30	227
2003	20	27	28	-	-	39	114

* Gifte er ikke tidligere opgjort særskilt

** Kategorien "Andre" varierer fra år til år og kan derfor ikke sammenlignes fra år til år. I 2007 omfattede kategorien POP-stoffer, nikkel, bly, cadmium, ftalater, legetøj, drivhusgasser og RoHS.

De enkeltområder, hvor der var flest indberetninger i 2007, var kosmetik, klassificering og mærkning samt bekæmpelsesmidler.

Hvem indberetter

Indberetningerne kom i 2007 især fra andre statslige myndigheder, virksomheder og kommuner. Antallet af indberetninger fra hospitaler m.v. samt fra forbrugergrupper/organisationer er faldet markant.

Tabel 6: Indberetninger 2004-2007, fordelt på indberettere

Indberetter	Antal 2007	Procentvis Fordeling	Antal 2006	Procentvis Fordeling	Antal 2005	Procentvis fordeling	Antal 2004	Procentvis fordeling
Andre statslige Myndigheder	44	41,5	62	56,9	119	56,9	123	54,2
Virksomheder	24	22,6	12	11,0	39	18,7	24	10,6
Kommuner	17	16,0	1*	0,9	6	2,9	6	2,6
Private	13	12,2	17	15,6	21	10,0	18	7,9
Hospitaler, læger, Giftlinjen	2	1,8	11	10,1	8	3,8	7	3,0
Brancheforeninger	1	0,9	2	1,8	6	2,9	5	2,2
Medier	2	1,8	2	1,8	3	1,4	1	0,4
Forbrugergrupper	-	-	2	1,8	3	1,4	36	15,9
Konsulenter	-	-	-	-	-	-	2	0,9
Skoler og Institutioner	1	0,9	-	-	-	-	2	0,9
Andre	2	1,8	-	-	4	1,9	1	0,4

I alt	106	-	109	-	209	-	227	-
--------------	------------	---	------------	---	------------	---	------------	---

* I tallene for 2006 og før indgår også amter.

Sager på eget initiativ

21 sager blev oprettet på eget initiativ af Kemikalieinspektionen eller på baggrund af formodede overtrædelser fra Miljøstyrelsens forbrugerkortlægningsprojekter.

Tabel 7: Antal sager på Kemikalieinspektionens eget initiativ 2003-2007

År	2007	2006	2005	2004	2003
Antal sager	21	30	28	8	17

De 21 sager var fordelt på områderne klassificering og mærkning, bekæmpelsesmidler, bly/cadmium i skoleudstyr og kviksølv i smykker.

Håndhævelse i forbindelse med indberetninger og sager på eget initiativ

Tabel 8: Afsluttede indberetninger og sager på eget initiativ 2003-2007

År	Antal
2007	203
2006	101
2005	129
2004	231
2003	93

I 2007 afsluttede Kemikalieinspektionen i alt 203 sager, der startede i 2007 eller tidligere – som indberetninger eller som sager på eget initiativ.

Tabel 9: Afsluttede indberetninger og sager på eget initiativ 2007, fordelt på afslutningsform*

Afslutningsform/ Område	Ingen overtræ- delse	Vejled- ning	Indskærpelse, forbud eller medde- lelse om at det ulovlige forhold skal bringes til ophør	Påbud	Overdra- get til an- klage- myndig- heden***	Anden afslut- ning**	I alt
Bekæmpelses- Midler	1	2	15	4	40	1	63
Klassificering og mærkning	4	1	15	2	-	4	26
Kosmetik	6	2	9	1	1	13	32
Ozonlagsnedbry- dende Stoffer	-	-	1	-	-	45	46
RoHS	-	-	1	-	-	-	1

Nikkel	1	-	-	-	-	-	1
Gift	1	1	-	12	-	1	15
Bly/Cadmium	3	-	4	-	-	1	8
Arsen	-	-	1	-	-	-	1
Ftalater	1	-	-	-	-	-	1
Legetøj	2	-	-	-	-	1	3
Kviksølv	-	-	-	-	-	4	4
POP-stoffer	2	-	-	-	-	-	2
I Alt	21	6	46	19	41	70	203

* I løbet af en sags behandling kan der i nogle tilfælde gives f.eks. både en vejledning og senere et forbud. Derfor er antallet af afslutninger højere end antallet af afsluttede indberetninger.

** Anden afslutning er f.eks. for sagerne om ozonlagnedbrydende stoffer f.eks. skib har udskiftet halonanlæg, solgt til udlandet, ophugget. For andre sagstyper er det bagatelagtig overtrædelse og derfor afvist, henvist til anden myndighed, salg af produkt ophørt eller ikke muligt at indhente oplysninger.

*** Sager overdraget til anklagemyndigheden er beskrevet nærmere i afsnittet "Straffesager"

Notifikationer

Danske myndigheder med ansvar for forbrugerprodukter, herunder Miljøstyrelsen, får fra EU-kommissionen dagligt tilsendt mellem 15-80 mails med advarsler mod farlige forbrugerprodukter og anden information om farlige forbrugerprodukter. En advarsel kan omhandle alt fra biler til lyskæder.

Advarslerne sendes i kraft af det såkaldte RAPEX-system, Rapid Alert System.

De enkelte medlemslande har pligt til at underrette Kommissionen, hvis de finder farlige forbrugerprodukter. Kommissionen udsender en notifikation, hvis den er enig i landets vurdering af, at der er tale om et farligt produkt. Notifikationerne sendes til samtlige medlemslande.

Notifikationerne kan findes på Kommissionens RAPEX-hjemmeside, (link) der også indeholder et arkiv over tidligere udsendte notifikationer fra 2005-2007. På hjemmesiden publiceres også en årsrapport om advarslerne.

De advarsler, der handler om farlige kemiske egenskaber ved legetøj, kosmetik og en række andre forbrugerprodukter, behandles af Kemikalieinspektionen. Notifikationerne sendes til de relevante brancher/brancheforeninger og større forretningskæder. Enkelte notifikationstyper sendes direkte til kredse af forhandlere, som Kemikalieinspektionen har fået kendskab til gennem specifikt tilsyn på området.

I de senere år er antallet af notifikationer steget meget voldsomt. Det er alligevel forholdsvis sjældent, at de notificerede produkter findes i Danmark. Hvis de bliver fundet, vælger Kemikalieinspektionen i de fleste tilfælde at advare forbrugerne via en pressemeddelelse. Firmaerne opfordres normalt til at trække produktet tilbage. Normalt trækker firmaerne straks produktet tilbage uden yderligere indgriben fra Kemikalieinspektionen, men Kemikalieinspektionen kan vælge at udstede et salgsforbud, hvis dette ikke sker.

I 2007 viderefremidlede og behandlede Kemikalieinspektionen 267 notifikationer, over dobbelt så mange som året før. Plus en enkelt advarsel direkte fra de franske myndigheder om en hudblegecreme.

- 149 handlede om farlige kemiske egenskaber ved legetøj. En meget stor del af advarslerne var om ftalater i oppusteligt legetøj som følge af det nye EU-forbud mod ftalater. En anden stor gruppe var om bly i legetøj som følge af mange medlemslandes forøgede opmærksomhed på området efter Mattels tilbagetrækning af blyholdigt legetøj.
- 80 handlede om kosmetiske produkter. Heraf en del om amerikansk neglelak med dibuthylftalat, som er forbudt til dette formål i EU og en del om bakterieforurenede kosmetik. Der var også en række advarsler om lotions og cremer m.v. til hudblegning med indhold af hydroquinon, som ikke er tilladt til hudblegning.
- 38 handlede om andre produkter med farlige kemiske egenskaber, herunder smykker med nikkelfrigivelse, cykelprodukter med store mængder giftige indholdsstoffer og azofarvestoffer i tekstiler.

Tre af legetøjsprodukterne og tre af de kosmetiske produkter var på det danske marked. Produkterne blev straks trukket tilbage af importørerne.

En tatoveringsfarve med indhold af farvestoffer, der kan fraspalte kræftfremkaldende aromatiske aminer, blev fundet på det danske marked. Kemikalieinspektionen opfordrede kraftigt til ophør med brug af farven overfor en række tatovører. Der er ikke regler på området. Opfordringen blev fulgt af de dele af branchen det lykkedes at få kontakt til.

Notificerede produkter på kemikalieområdet fra Danmark

Kemikalieinspektionen har i 2007 sendt 29 produkter videre med henblik på notificering.

- 8 produkter som Kemikalieinspektionen fandt via sin kampagne om ftalater i legetøj i april-juli 2007.
- 16 viskelædere med ftalater som Kemikalieinspektionen fandt via sin kampagne om ftalater i viskelædere i sensommeren 2007. Kampagnen blev iværksat efter at Miljøstyrelsens rapport om skoleudstyr viste, at mange viskelædere var blødgjort med ftalater.
- 4 produkter som følge af indberetninger om kviksølvholdige produkter og 1 hydroquinonholdigt produkt fundet via Kemikalieinspektionens kampagne om hudblegemidler.

Læs mere om notifikationer og RAPEX-systemet her:
http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/index_en.htm

Administrative opgaver

Gifttilladelser og giftmeddelelser

Kemikalieinspektionen udsteder forskellige salgs- og brugertilladelser for giftige og meget giftige kemiske stoffer og produkter – herunder bekæmpelsesmidler.

Salgstilladelser

Antallet af gældende tilladelser til salg af giftige bekæmpelsesmidler lå i 2007 på linje med antallet de foregående år. Når man får en salgstilladelse gælder den i to år.

Tabel 10: Gældende tilladelser 2003-2007

År/antal tilladelser	2007	2006	2005	2004	2003
Tilladelse til salg af meget giftige bekæmpelsesmidler	24	27	27	27	31
Tilladelse til salg af giftige bekæmpelsesmidler	98	86	86	82	99
Tilladelse til salg af gifte til ikke-erhvervsmæssig brug	10	34	34	29	30

Antallet af tilladelser til salg af gifte til ikke-erhvervsmæssig brug er faldet i 2007.

Det skyldes at tilladelserne til at sælge blyholdige porcelænsfarver er ophørt.

Brugstilladelser

En tilladelse til brug af meget giftige bekæmpelsesmidler er personlig og livsvarig. Den udstedes kun til personer, der har gennemført et særligt giftkursus. Tilladelser udstedes til bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise. Antallet ligger på omkring 5-600 nye pr år.

Tabel 11: Antal udstedte tilladelser til brug af meget giftige bekæmpelsesmidler pr år

Antal/År	2007	2006	2005	2004	2003
	485	508	592	734	670

Meddelelser om import eller salg en gros

Virksomheder, der importerer giftige stoffer eller produkter eller sælger sådanne produkter en gros, skal meddele det til Miljøstyrelsen, som efterfølgende kvitterer herfor. Meddelelsen er gældende i tre år. Styrelsens anerkendelse af meddelelsen er virksomhedens bevis for retten til at besidde giftige stoffer og produkter.

Tabel 12: Antal gældende meddelelser pr. år

År	2007	2006	2005	2004	2003
Antal	290	338	358	349	315

Virksomheder, der anvender giftige stoffer eller produkter i deres produktion, skal meddele det til Arbejdstilsynet. En meddelelse er gældende i tre år, og Arbejdstilsynet fører det løbende tilsyn med virksomhedens anvendelse.

Kemikalieinspektionen modtager kopi af meddelelserne til orientering.

Straffesager

I 2007 anmeldte Kemikalieinspektionen 41 sager til strafferetlig forfølgelse.

Hovedparten af disse sager drejede sig om ulovlig import af bekæmpelsesmidler, hvor Rigspoliti-
chefens Rejseholds efterforskning havde vist, at i årene 2004-2007 havde 75 landmænd indført
bekæmpelsesmidler ulovligt. I årene 2006 og 2007 har Kemikalieinspektionen anmeldt 67 af disse
landmænd til den stedlige anklagemyndighed, heraf 40 i 2007. De resterende sager har Kemikalie-
inspektionen endnu ikke fået forelagt, da politiet indhenter materiale fra udlandet.

Den sidste sag var om import af kosmetik med ulovligt indhold af hydroquinon.

I 2007 blev 63 sager afsluttet strafferetligt. De 60 blev afsluttet ved vedtagelse af den af Miljøstyrel-
sen indstillede bøde. Alle 60 sager handlede om ulovlig import af bekæmpelsesmidler. 2 sager blev
afsluttet ved dom. Den ene dom omhandlede ulovlig import af bekæmpelsesmidler. Tiltalte blev
idømt betinget fængselsstraf for overtrædelse af punktafgiftsloven og 100.000,- kr. i tillægsbøde for
overtrædelse af kemikalie- og skattelovgivningen. Med en anden dom blev tiltalte idømt fængsels-
straf for overtrædelser af lov om euforiserende stoffer samt en tillægsbøde på 20.000,- kr. for farlig
og ulovlig opbevaring af kemikalier.

Disse 2 domme er ikke medregnet under fængselsstraf i Tabel 13, da fængselsstraffen ikke er
idømt i medfør af kemikalieloven.

En sag blev frafaldet af anklagemyndigheden på grund af bevisets stilling. Denne sag er heller ikke
medregnet i Tabel 13.

Den højeste bøde (vedtagelse) var på 100.000,- kr. Den handlede om ulovlig import af bekæmpel-
sesmidler. Den laveste bøde (vedtagelse) var på 3.000,- kr. Den omhandlede ligeledes ulovlig im-
port af bekæmpelsesmidler.

Tabel 13: Straffesager 2000-2007

Afgjorte sager/år	Antal afgjorte sager	Frifindelser	Advarsler	Bøde mindre eller lig 5.000,- kr.	Bøde større end 5.000,- kr. og mindre end 50.000,- kr.	Bøde større end eller lig med 50.000,- kr.	Fængsel
2007	62	-	-	22	31	9	-
2006	11*	-	-	1	9	1	-
2005	14**	1	1	-	12	-	-
2004	10	1	-	1	7	1	-
2003	11	-	-	2	8	-	1***
2002	29	-	-	5	20	2	1***
2001	15	1	-	4	9	1	-
2000	9	1	-	4	4	-	-

* I to sager blev påtale opgivet. Disse sager er ikke medregnet her.

** I fem sager blev påtale opgivet. Disse sager er ikke medregnet her.

*** Også overtrædelser af regler i straffeloven.

